

Τιμητική τελετή & καλλιτεχνικό πρόγραμμα

19.00-19.30 Επίδοση τιμητικής πλακέτας στον Άρχοντα Πρωτοψάλτη της Αγιοτάτης Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως κ. Λυκούργο Αγγελόπουλο από την Πρόεδρο του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, αναπληρώτρια καθηγήτρια κ. Ευανθία Νίκα-Σαμψών, και αντιφώνηση του τιμωμένου

19.30-19.50 Χορωδία Βυζαντινής Μουσικής και Ομάδα Παλαιογραφίας από το Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.: *Στιγμιότυπα από τη ζωή ενός καλλιτέχνη: Ο Άρχων Πρωτοψάλτης Λυκούργος Αγγελόπουλος και η βυζαντινή μουσική*. Υπεύθυνοι: Εμμανουήλ Γιαννόπουλος, Μαρία Αλεξάνδρου

19.50-20.10 Βυζαντινός χορός *Φιλαθωνίται*, υπό τη διεύθυνση του Δημήτρη Μανούση, Πρωτοψάλτου του Ιερού Ναού Λαοδηγήτριας Θεσσαλονίκης και υποψηφίου διδ. Πανεπιστημίου Αθηνών: Βυζαντινά μέλη από το μελοποιητικό έργο του Λυκούργου Αγγελόπουλου

20.10-20.30 Βυζαντινός χορός *Θεσσαλονικείς Ύμνοι*, υπό τη διεύθυνση του Ιωάννου Λιάκου, Πρωτοψάλτου του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού Θεσσαλονίκης «Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς» και εκλεγθέντος επίκ. καθηγ. της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Βελιά Ιωαννίνων: Βυζαντινά μέλη από το μελοποιητικό έργο του Λυκούργου Αγγελόπουλου

20.30-20.50 *Μουσικό Πολύτροπο*, υπεύθυνος: Ιωάννης Καϊμάκης, αναπληρωτής καθηγητής Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Δημοτικά τραγούδια από διάφορες περιοχές της Ελλάδας

Τέλος της Ημερίδας

Ακολουθεί μπουφές
στο Φουαγιέ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, Θέρμη

Πηγές: ΕλΒυΧ «Ioannis Koukouzelis Le Maître Byzantin» (France: Éditions JADE, 1995, JAD C129), συνοδευόμενο από το βιβλίο *Ιωάννου Κουκουζέλη του Μαΐστορος. Επιλογή έργων* (Κατερίνη: Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία, 1995) και από τη μελέτη του Λ. Αγγελόπουλου, «The "exegeisis" of Chourmouzius Hartofylax on certain compositions by Ioannis Koukouzelis», *Byzantine Chant. Tradition and Reform*, Acts of a Meeting held at the Danish Institute at Athens, 1993, ed. by Christian Troelsgård, Monographs of the Danish Institute at Athens, vol. 2 (Århus: Aarhus University Press, 1997), 109-121. Ensemble Organum του Marcel Pérès, Chants de l'Église de Rome des VIIe et VIIIe siècles, Harmonia Mundi, Arles 1986, HMC 901218. http://www.musical.gr/afieromata/chrysostom/p2_2.html (17.2.2013)
http://www.ieropsaltis.com/choir_GreekByzantineChoir (17.2.2013). Μουσικό χειρόγραφο: Άνδρος, Ι.Μ. Αγ. Νικολάου 32, φ. 1^α, από: Εμμ. Γιαννόπουλος, *Τα χειρόγραφα Ψαλτικής Τέχνης της Νήσου Άνδρου. Αναλυτικός περιγραφικός κατάλογος* (Άνδρος: Κάριεος Βιβλιοθήκη, 2005), 311.

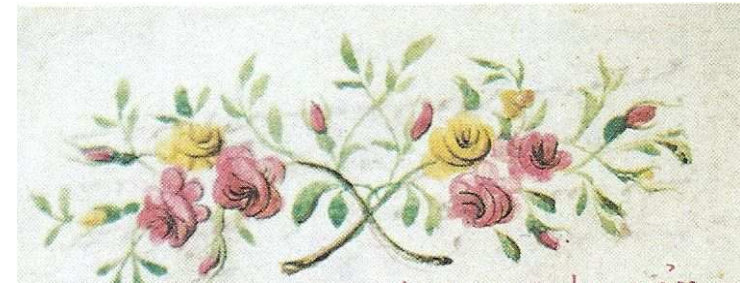
Μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής της Ημερίδας: Ευανθία Νίκα-Σαμψών, Μαρία Αλεξάνδρου, Αντριάν Σίρμπου

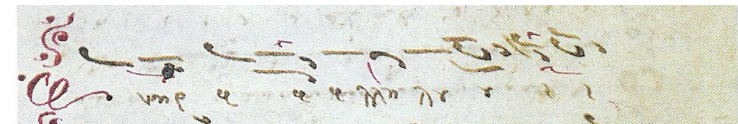
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διεθνής επιστημονική ημερίδα με θέμα

*Η συμβολή του Λυκούργου Αγγελόπουλου, Άρχοντος
Πρωτοψάλτου της Αγιοτάτης Αρχιεπισκοπής
Κωνσταντινουπόλεως, στις Βυζαντινές Μουσικές Σπουδές
και στη Μουσικολογία γενικότερα*

Η Ημερίδα θα πραγματοποιηθεί
στις εγκαταστάσεις του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ. στη
Θέρμη, αιθ. 8 και φουαγιέ, την Τρίτη, 23 Απριλίου 2013.
Ώρα προσέλευσης: 14.00

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Λυκούργος Αγγελόπουλος είναι ένα από τα πιο γνωστά ονόματα στον χώρο της βυζαντινής μουσικής παγκοσμίως. Ορμώνοντας από τον Πύργο Ηλίας στην Πελοπόννησο (γεν. 1941), μαθήτευσε από παιδική ηλικία στο θείο του Τάκη Αγγελόπουλο, Πρωτοψάλτη της Μητροπόλεως Πύργου και, αργότερα, στον Ευάγγελο Τζελά, Λαμπαδάριο του Καθεδρικού Ναού Αθηνών. Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και βυζαντινή μουσική με το Σίμωνα Καρά, ενώ απέκτησε δίπλωμα βυζαντινής μουσικής από το Μακεδονικό Ωδείο Θεσσαλονίκης (τάξη Πρωτοψάλτου Δημητρίου Σουρλαντζή).

Το όνομα του Λυκούργου Αγγελόπουλου συνδυάζεται ειδικά με την Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία (ΕλΒυΧ), την οποία ίδρυσε μαζί με τους συνεργάτες του το 1977 και την οποία διευθύνει εδώ και 36 χρόνια, έχοντας δώσει πάνω από χίλιες συναυλίες στην Ευρώπη, Αμερική, Ασία και Αφρική. Η ΕλΒυΧ έπαιξε ρόλο σιακαπανά στην επανακάλυψη παλαιών βυζαντινών και μεταβυζαντινών συνθετών που είχαν ξεχαστεί εκατοντάδες χρόνια στα ράφια βιβλιοθηκών. Μοναδική είναι επίσης η συμβολή του Λ. Αγγελόπουλου στην ανάπτυξη της σύγχρονης τεχνικής διεύθυνσης βυζαντινών χορωδιών. Περίπου 30 κασέτες και σημαντικός αριθμός CD τεκμηριώνουν το εξαιρετικό έργο της ΕλΒυΧ.

Ένας άλλος τομέας δραστηριοποίησης του Λ. Αγγελόπουλου συνδυάζεται με το παλαιορωμαϊκό και το αμβροσιανό χορικό: ως συνεργάτης του Ensemble Organum του Marcel Pérès, συμμετείχε στην έκδοση πολλών CD, που προσέφεραν στη διεθνή επιστημονική κοινότητα και στο διεθνές φιλόμουσο κοινό μια σημαντικότερη πρόταση ερμηνείας ρεπερτορίων που βρίσκονται στη βάση του Ευρωπαϊκού μουσικού πολιτισμού.

Άξια ιδιαίτερης μνείας είναι επίσης η συνεργασία του Λυκούργου Αγγελόπουλου με τον μεγάλο συνθέτη Μιχάλη Αδάμη και γενικότερα η συμβολή του στην ερμηνεία σύγχρονης μουσικής, π.χ. έργων του John Tavener και του Δ. Τερζάκη.

Η καλλιτεχνική μουσική φλέβα του Λ. Αγγελόπουλου συνδυάζεται με μια εμπνευσμένη και καλά τεκμηριωμένη συγγραφική πένα, όπως τεκμηριώνουν σειρά άρθρων περί βυζαντινής μουσικής, καθώς και το στοχαστικό βιβλίο του *Les Voix de Byzance* (Paris: Desclée de Brouwer, 2005), και σε ρουμανική μετάφραση: *Vocile Bizanțului*, μεταφρ. Α. Sârbu [Iași: Asociația Culturală Byzantion, 2011]).

Σπουδαία υπήρξε και η συμβολή του για το ψαλτικό και ευρύτερο φιλόμουσο κοινό μέσα από τις ραδιοφωνικές εκπομπές «Εκκλησιαστικοί Βυζαντινοί Ύμνοι» (1978-1982) και «Από την Ορθόδοξη και ανατολική μουσική παράδοση» (από το 1978-έως πρόσφατα), σε συνεργασία με την Ε.Ρ.Α. Επίσης, ο Λ. Αγγελόπουλος ανέπτυξε σημαντικό έργο ως μέλος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για τα Μουσικά Σχολεία, και επίσης ως ιδρυτικό μέλος της «Χάρτας του Ρήγα» κ.ά.

Για το πολυσχιδές έργο του ο Λ. Αγγελόπουλος τιμήθηκε με το οφίκιο του Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Αγιατάτης Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως από τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο (1994), με διάφορες διακρίσεις από το Πατριαρχείο Ιερουσολύμων, από την Ορθόδοξη Εκκλησία της Φινλανδίας και από διάφορες μητροπόλεις, από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος (Χρυσός Σταυρός Αγίου Παύλου, 2006) και από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο (Αργυρός Σταυρός του τάγματος του Φοίνικος, 2004).

Πηγές: βλ. τελευταία σελίδα του προγράμματος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

14.00-14.15 Προσέλευση

14.15-14.30 Χαιρετισμός από την Πρόεδρο του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, αναπληρώτρια καθηγήτρια κ. Ευαθία Νίκα-Σαμψών

Θεματική ενότητα Α': Ο Λυκούργος Αγγελόπουλος, το πρόσωπο και το έργο

14.30-14.45 Μαρία Αλεξάνδρου, επίκουρη καθηγήτρια Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ., *Όψεις του επιστημονικού και του μελωδικού έργου του Άρχοντος Πρωτοψάλτου Λυκούργου Αγγελόπουλου*

14.45-15.15 Εμμανουήλ Γιαννόπουλος, εκλεγμένος λέκτορας Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ., *Ο Λυκούργος Αγγελόπουλος και η καταγραφή, διάσωση και διάδοση ασματικών και άλλων μνημείων της ψαλτικής*

15.15-15.30 Π. Νεκτάριος Πάρης, επίκουρος καθηγητής του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας,

Η συμβολή του Λυκούργου Αγγελόπουλου στην δια των χειρονομιών ερμηνεία του βυζαντινού μέλους

15.30-15.45 Αθανασία Κυριακίδου, διδάκτωρ του Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ., *Η τεχνική της χειρονομίας μέσα από το έργο του χοράρχη Λυκούργου Αγγελόπουλου*

15.45-16.15 Αντριάν Σιρμπου, διδάκτων του Πανεπιστημίου Καλών Τεχνών Ιασίου, Υπ. διδ. του Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ., *Η «Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία» και η Ρουμανική Βυζαντινή Χορωδία «Byzantion» από το Πανεπιστήμιο Καλών Τεχνών Ιασίου*

16.15-16.30 Αγαμέμνων Τέντες, διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης, *Σύντομη μουσικολογική προσέλαση της δισκογραφίας Άρχοντος Πρωτοψάλτου Λυκούργου Αγγελόπουλου.*

16.30-16.45 Θεωδωρής Καραθόδωρος, συνθέτης, υπ. διδ. του Πανεπιστημίου Αθηνών, *Αμφίδρομη επικοινωνία συνθέτη - ερμηνεστή. Η συνεισφορά του Λυκούργου Αγγελόπουλου στη σύγχρονη λόγια μουσική δημιουργία.*

16.45-17.00 Συζήτηση

17.00-17.30 Διάλειμμα για καφέ

Θεματική ενότητα Β': Η συμβολή του Λυκούργου Αγγελόπουλου στην διάδοση της βυζαντινής μουσικής στη σύγχρονη Δύση

17.30-18.00 Μάριος Δραγούμης, Υπεύθυνος του Μουσικού Λαογραφικού Αρχείου Μέλπωσ Μερλιέ, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, Αθήνα: *Η έρευνα της Βυζαντινής Μουσικής στη Δύση*

18.00-18.15 Ιωάννης Παπαθανασίου, μόνιμος επίκουρος καθηγητής του Τ.Μ.Σ. του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, *Πρώτες εκτελέσεις παλαιάς βυζαντινής μουσικής από την Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία*

18.15-18.45 Marcel Pérès, καλλιτεχνικός διευθυντής του Ensemble Organum και του Κέντρου Μελέτης Παλαιών Μουσικών (CIRMA), Moissac, *Le patrimoine musical latin et grec : l'apport décisif de Lycurgos Angelopoulos – Η λατινική και ελληνική μουσική κληρονομιά: η καθοριστική συμβολή του Λυκούργου Αγγελόπουλου*

18.45 -19.00 Διάλειμμα